

სადოქტორო პროგრამის სახელწოდება: გამოყენებითი სოციალური ფსიქოლოგია Applied Social Psychology

მისანიჭებელი აკადემიური ხარისხი: ფსიქოლოგიის დოქტორი **PHD** in Psychology

პროგრამის ხელმძღვანელი: ნანა სუმბაძე, სოციალურ მეცნიერებათა დოქტორი, სოციალურ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა ფაკულტეტის სრული პროფესორი

ანასტასია ქიტიაშვილი, ფსიქოლოგიის დოქტორი, სოციალურ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა ფაკულტეტის ასოცირებული პროფესორი (იხ. დამატება CV).

სადოქტორო პროგრამის ანალოგი: გამოყენებითი სოციალური ფსიქოლოგიის სადოქტორო პროგრამები ისწავლება შემდეგ უნივერსიტეტებში: კოლორადოს უნივერსიტეტი, ვაშინგტონის უნივერსიტეტი, ჩიკაგოს უნივერსიტეტი, კლემონტის უნივერსიტეტი და სხვა.

სადოქტორო პროგრამის დახასიათება:

პროგრამის აქტუალობა:

სადოქტორო პროგრამის შექმნას წინ უსწრებდა სოციალურ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა ფაკულტეტზე გამოყენებითი სოციალური ფსიქოლოგიის სამაგისტრო პროგრამის შექმნა, რომელმაც საფუძველი მოამზადა წინამდებარე პროგრამისათვის.

გამოყენებითი სოციალური ფსიქოლოგია სოციალური ფსიქოლოგიის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი მიმართულებაა. მისი მიზანია სოციალური პრობლემის ანალიზი, მტკიცებულებების საფუძველზე სოციალური პროგრამების შემუშავება და დანერგვა. გამოყენებითი სოციალური ფსიქოლოგიის კვლევებსა და მიდგომებს უდიდესი მნიშვნელობა აქვს სოციალური ქცევისა და პრობლემების გაგებასა და რეგულაციაში. პრაქტიკული მნიშვნელობის გამო ის ერთ-ერთი სწრაფად განვითარებადი მიმართულებაა.

გამოყენებითი სოციალური ფსიქოლოგიის მნიშვნელობა განსაკუთრებით დიდია საქართველოს განვითარებისათვის ისეთ პრიორიტეტულ სფეროებში, როგორცაა განათლება, ქვეყნისა და ორგანიზაციის ეფექტური მმართველობა, დემოკრატიის მშენებლობა, ჯანდაცვა, გენდერული თანასწორობა და სხვა. ანალიზი ხორციელდება სხვადასხვა დონეზე, ინდივიდუალურიდან დაწყებული საზოგადოებით დამთავრებული, ჯგუფისა და ორგანიზაციის ჩათვლით.

ქვეყნის განვითარების სტრატეგიული დაგეგმვისა და განვითარების მიზნით მნიშვნელოვანია შესაბამისი ადამიანური რესურსის არსებობა, პროფესიონალების მომზადება, რომლებიც შეძლებენ სოციალური პრობლემების ანალიზს, შესაბამისი სოციალური ინტერვენციების დაგეგმვასა და დანერგვას, მონიტორინგსა და შეფასებას. ეს პროცესი კი უნდა დაემყაროს კვლევას, მტკიცებულებების შეგროვებასა და ანალიზს. შესაბამისად, მნიშვნელოვანია გამოყენებითი სოციალური ფსიქოლოგიის სფეროში მეცნიერ-მკვლევარებისა და კონსულტანტების მომზადება, რომელთაც ექნებათ შესაბამისი ცოდნა და სოციალური პრობლემების ანალიზის კომპეტენცია.

საკვლევი პრობლემები:

საკვლევი პრობლემები ფოკუსირებულია გამოყენებითი სოციალური ფსიქოლოგიის შემდეგ ძირითად სფეროებზე:

განათლება, ქვეყნის და ორგანიზაციის ეფექტური მმართველობა და დემოკრატიის მშენებლობა, ჯანდაცვა, იძულებით გადაადგილებული პირები და გენდერული საკითხები.

საკვლევი საკითხების მაგალითებია:

განათლების რეფორმის კვლევა საშუალო, პროფესიული და უმაღლესი განათლების დონეზე;

- საგანმანათლებლო პროგრამებში თანასწორობისა და ტოლერანტობის ღირებულებების ასახვა და კვლევა;
- სასკოლო განათლების სისტემაში სწავლება-შეფასების მეთოდების ეფექტურობის შესწავლა;
- პროფესიულ სასწავლებლებში განათლების ხარისხისა და სტუდენტთა სწავლებით კმაყოფილების შესწავლა;
- პროფესიული განათლების დაგეგმვა შრომის ბაზრის მოთხოვნების შესაბამისად;
- ექიმის პაციენტთან ურთიერთობის სტილის ზეგავლენა გამოჯანმრთელებაზე;
- ჯანმრთელი ცხოვრების სტილის პროპაგანდის დაგეგმვის ძირითადი პარამეტრების დადგენა;
- თამბაქოსა და ნარკოტიკებზე დამოკიდებულების სოციალური დეტერმინანტების შესწავლა;
- გადაწყვეტილებების პროცესში მოსახლეობის მონაწილეობის მექანიზმების და მონაწილეობის გაზრდის შესაძლებლობების კვლევა;
- დემოკრატიული ღირებულებების ჩამოყალიბების ფაქტორები;
- დევნილობაში დაბადებული იძულებით გადაადგილებულ პირთა ღირებულებებისა და მიღწევის მოტივაცია;
- ქალების ეკონომიკური დამოუკიდებლობა და გენდერული თანასწორობა ოჯახში.
- დამოკიდებულებებს, რწმენებსა და ქვევას შორის კავშირი განათლების სისტემის სხვადასხვა საფეხურებზე;
- საკლასო აქტივობასა და აკადემიურ წარმატებებზე შემდეგი ფაქტორების გავლენა: სოციალური შედარება, ფიზიკური და სოციალური კლიმატი, კომუნიკაცია, სტერეოტიპები, სელფ-კონცეფცია;
- თანამედროვე ორგანიზაციების სოციალურ-ფსიქოლოგიური კონტექსტი;
- სოციალური ფაქტორების გავლენა ორგანიზაციის სტრუქტურასა და კულტურაზე;
- გენდერის გავლენა სამუშაოს არჩევასა და კარიერულ განვითარებაზე;

- სოციალური ფსიქოლოგიის გავლენა სოციალური პრობლემების პრევენციასა და პრობლემების გადაჭრაზე;
- ჯანსაღი ცხოვრების ხელშეწყობის სოციალურ-ფსიქოლოგიური ფაქტორები;
- გარემო ფაქტორების გავლენა ადამიანის ქცევაზე;
- სხვადასხვა ტიპის სოციალური პრობლემების დაძლევის მიზნით დანერგილი ინტერვენციების ეფექტურობის შეფასება.

ა) სადოქტორო პროგრამის მიზანი:

პროგრამის მიზანია გამოყენებითი სოციალური ფსიქოლოგების მომზადება, რომელთაც ექნებათ შემდეგი კომპეტენციები: თანამედროვე სტანდარტების შესაბამისად სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობის დამოუკიდებლად დაგეგვა და განხორციელება; სოციალური პრობლემების იდენტიფიკაცია, სიტუაციური ანალიზი სოც. ფსიქოლოგიის პერსპექტივიდან, მოპოვებული მტკიცებულებების საფუძველზე შესაბამისი ინტერვენციების დაგეგმვა, ინტერვენციის დანერგვაში მონაწილეობა, მონიტორინგი და შეფასება.

ბ) სადოქტორო პროგრამის შედეგი:

სადოქტორო პროგრამის დამთავრების შემდგომ კურსდამთავრებულს უნდა შეეძლოს: დამოუკიდებელი სამეცნიერო კვლევითი მუშაობის დაგეგმვა და წარმოება გამოყენებითი სოციალური და სოციალური ფსიქოლოგიის დარგში; სოციალური პრობლემების ანალიზის წარმოება, ინტერვენციის დაგეგმვა და შეფასება; სასწავლო პროგრამის შედგენა და სასწავლო პროცესის წარმართვა.

სადოქტორო პროგრამის სრული კურსის გავლისა და დისერტაციის დაცვის შემდეგ კურსდამთავრებულს გამოუმუშავდება და ჩამოუყალიბდება:

ცოდნა და გაცნობიერება:

- გამოყენებითი და სოციალური ფსიქოლოგიის სფეროში კლასიკური და თანამედროვე თეორიული მოდელების ცოდნა, პრობლემური გააზრება და მათ შორის ღრმა, ინტეგრალური მიმართებების გაცნობიერება;
- სოციალური კვლევითი მეთოდოლოგიის პრინციპების ცოდნა გამოყენებითი კვლევის სფეროში;

ცოდნის პრაქტიკაში გამოყენების უნარი:

- სამეცნიერო კვლევითი და გამოყენებითი სამუშაოს დამოუკიდებლად წარმოება;

- კვლევის პრობლემის დასმა, კვლევის დაგეგმვა, დიზაინის შერჩევა; კვლევის მეთოდოლოგიის შერჩევა და კვლევითი სტრატეგიებისა და მეთოდების გამოყენება; მონაცემების ანალიზი; შედეგების გაფორმება და პრეზენტაცია (ზეპირი და წერილობითი სახით - სტატია, სადისერტაციო ნაშრომი).
- სოციალური პრობლემების გააზრება სოციალური ფსიქოლოგიის პერსპექტივიდან და შესაბამისი ინტერვენციის მიზნების განსაზღვრა; ინტერვენციის გეგმის შედგენა და განხორციელება სფეროს ექსპერტებთან ერთად; ინტერვენციის გეგმის მონიტორინგი და ცვლილებების შეტანა მუშაობის პროცესში; ინტერვენციის შედეგების შეფასება;

კომუნიკაციის უნარი:

- სამეცნიერო ინფორმაციისა და კვლევის შედეგების დასაბუთებულად და გარკვევით წარმოჩენა;
- თემატური პოლემიკის წარმოების კულტურა მშობლიურ და უცხოურ ენაზე.
- კომუნიკაციის დამყარებისა და ინტერპერსონალური ურთიერთობის ეფექტურად წარმოების უნარი;
- დამარწმუნებელი კომუნიკაციის წარმოების უნარი;

სწავლის უნარი

- სწავლის დამოუკიდებლად წარმართვა, სწავლის პროცესის თავისებურებების გაცნობიერება და სტრატეგიულად დაგეგმვა;
- სალექციო კურსების შექმნა და გაძლიერება თანამედროვე მოთხოვნების შესაბამისად;
- ახალი იდეების მიღებისა და განვითარებისათვის მზაობა;
- კვლევასა და პრაქტიკაში ახალი მიღწევების ინტეგრირება;
- სხვადასხვა სფეროში მიღებული ცოდნის კომბინირება.

დასკვნის უნარი:

- სოციალურ და გამოყენებით სოციალურ ფსიქოლოგიური პარადიგმების ღრმა და კრიტიკული ანალიზის შედეგად წინააღმდეგობრივი იდეების წარმოჩენა;
- ინტერვენციის დაგეგმვის პროცესში მრავალმხრივი მონაცემების ანალიზის საფუძველზე ადეკვატური გადაწყვეტილების მიღება და დასკვნის გამოტანა;
- პრობლემის გადაჭრის გზების მრავალმხრივი ანალიზის საფუძველზე პრობლემის გადაწყვეტის ადეკვატური სტრატეგიისა და ტაქტიკის შერჩევა;
- პრობლემისადმი მულტიდისციპლინური მიდგომის კონტექსტში კომპეტენციის ფარგლებში შესაბამისი პასუხისმგებლობის აღება და გადაწყვეტილების მიღება.

ღ ი რ ე ბ უ ლ ე ბ ე ბ ი

- სადოქტორო პროგრამის ფარგლებში კურსდამთავრებულს გათავისებულ უნდა ჰქონდეს პროფესიული ეთიკური ნორმები;
- საქმიანი ურთიერთობების ეთიკური ნორმები;
- განსხვავებული შეხედულებებისა და ღირებულებების მიმართ ტოლერანტობა;
- კულტურული მრავალფეროვნებისა და განსხვავებების მიმღებლობა და პატივისცემა;

სადოქტორო პროგრამის დასრულების შემდგომ დოქტორანტის დასაქმების სფეროებია:

- უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებები;
- განათლებისა და ჯანმრთელობის დაცვის სტრუქტურები;
- ადგილობრივ და საერთაშორისო ორგანიზაციები;
- არასამთავრობო ორგანიზაციები.

5. სადოქტორო პროგრამაზე მიღების წინაპირობები.

უცხო ენის B2 დონეზე ცოდნის დადასტურება გამოცდით ან შესაბამისი სერტიფიკატით და გასაუბრება სპეციალობაში.

პროგრამაზე სწავლის უფლება აქვთ:

- პირებს, რომელთაც აქვთ ფსიქოლოგიის ან სოციალურ მეცნიერებების მაგისტრის ხარისხი.

6. სასწავლო კომპონენტი

იგეგმება და ხორციელდება უნივერსიტეტის დოქტორანტურის მინიმალური სტანდარტისა და ფაკულტეტის სადისერტაციო დებულების შესაბამისად.

დოქტორანტის სამეცნიერო და პროფესიული კომპეტენციის მაღალი დონის მისაღწევად სადოქტორო პროგრამის აღნიშნულ მოდელში გათვალისწინებულია პრაქტიკული, დიდაქტიკური და აკადემიური კომპონენტები.

სასწავლო კომპონენტი (40 კრედიტი):

სავალდებულო კომპონენტებია:

- სწავლების მეთოდები - 5 კრედიტი;
- აკადემიური წერა (კვლევის მეთოდების კომპონენტებით) - 5 კრედიტი (სავალდებულო სალექციო კურსი მათთვის, ვისაც აკადემიური წერა და/ან კვლევის მეთოდები სწავლების წინა საფეხურზე არ გაუვლია);
- დოქტორანტის სემინარი - 15 კრედიტი;

- პროფესორის ასისტენტობა – 5 კრედიტი;
- პრაქტიკა - 10 კრედიტი.

სასწავლო კომპონენტის სხვა ელემენტები არჩევითია.

- დოქტორანტის სემინარი – 15 კრედიტი;
- პროფესორის ასისტენტობა – 10 კრედიტი;
- სტატისტიკა - 5 კრედიტი;
- სოციალური კვლევის მეთოდები – 5 კრედიტი;
- სოციალურ მეცნიერებათა ფილოსოფია – 5 კრედიტი;
- მეცნიერების მენეჯმენტი – 5 კრედიტი;

ინფორმაციულ–საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების გამოყენება კვლევა/სწავლებაში და ელექტრონული კურსების შექმნა – 10 კრედიტი;

- საუნივერსიტეტო კურიკულუმის შემუშავების თანამედროვე მეთოდები – 10 კრედიტი;
- საზღვარგარეთის აკრედიტებულ უმაღლეს სასწავლებლებში მოსმენილი სადოქტორო კურსები – 5–25 კრედიტი;
- სხვა სახის აქტივობა 5–15 კრედიტი.

კვლევითი კომპონენტი (140 კრედიტი):

- დისერტაციის ანუ სამეცნიერო ნაშრომის შესრულება და დაცვა (80 კრედიტი).
მინიმუმ 2 კოლოკვიუმი.

თვითოეული კოლოკვიუმი 20 კრედიტიანია.

- დოქტორანტი ვალდებულია წარსდგეს პრეზენტაციით სპეციალიზებული სექციის სხდომაზე წელიწადში ერთხელ მაინც.

სტუდენტის ცოდნის შეფასების სისტემა;

- 91 -100 ფრიადი
- 81 -90 ძალიან კარგი
- 71 -80 კარგი
- 61 -70 დამაკმაყოფილებელი
- 51 - 60 საკმარისი
- 41 - 50 ვერ ჩააბარა, სტუდენტს ეძლევა საბოლოო გამოცდის ერთხელ გადაბარების უფლება

- 0 – 40 ჩაიჭრა, სტუდენტმა კრედიტის მიღებისთვის თავიდან უნდა გაიაროს კურსი.

სადისერტაციო ნაშრომის შეფასება ხდება საერთო/საუნივერსიტეტო სტანდარტის შესაბამისად: gulebi	შ ე ფ ა ს ე ბ ა
summa cum laude	ფ რ ი ა დ ი (შესანიშნავი ნაშრომი)
magna cum laude	ძ ა ლ ი ა ნ კ ა რ გ ი (შედეგი, რომელიც წაყენებულ მოთხოვნებს ყოველმხრივ აღემატება)
cum laude	კ ა რ გ ი (შედეგი, რომელიც წაყენებულ მოთხოვნებს აღემატება)
bene	ს ა შ უ ა ლ ო (შედეგი, რომელიც წაყენებულ მოთხოვნებს ყოველმხრივ აკმაყოფილებს)
rite	და მ ა კ მ ა ყ ო ფ ი ლ ე ბ ე ლ ი (შედეგი, რომელიც, ხარვეზების მიუხედავად, წაყენებულ მოთხოვნებს მაინც აკმაყოფილებს)
insufficienter	არადაამაკმაყოფილებელი (შედეგი, რომელიც წაყენებულ მოთხოვნებს მნიშვნელოვანი ხარვეზების გამო ვერ აკმაყოფილებს)
sub omni canone	ს რ უ ლ ი ა დ არადაამაკმაყოფილებელი (შედეგი, რომელიც წაყენებულ მოთხოვნებს სრულიად ვერ აკმაყოფილებს)

7. პროგრამის უზრუნველყოფის მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა:

- სოციალურ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა ფაკულტეტის მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა;
- თსუ-ს სამეცნიერო ბიბლიოთეკა;
- კომპიუტერული ბაზები
- რესურს-ცენტრები და სხვა.

8. სწავლის შედეგების მიღწევის მეთოდები:

- ლექცია- სემინარი
- დისკუსია/დებატები სტუდენტთა ჩართულობის ხარისხისა და აქტივობის ასამაღლებლად, კრიტიკული აზროვნების განსავითარებლად, კამათის კულტურის ჩამოსაყალიბებლად.

- წერიტი ნაშრომების შესრულება: ესსეს დაწერა, კვლევითი დავალების წერილობითი ფორმით მომზადება.
- შემთხვევის ანალიზი (**Case study**) – კონკრეტული შემთხვევების სიღრმისეული განხილვა;
- პრობლემაზე დაფუძნებული სწავლება (**PBL**) - პრობლემის დასმა და გამოყენება საწყის ეტაპად ახალი ცოდნის მიღებისა და კონტექსტუალიზაციისთვის.
- გონებრივი იერიში (**Brain storming**) - სტუდენტებში შემოქმედებითი მიდგომის განსავითარებლად კონკრეტულ საკითხთან დაკავშირებით განსხვავებული აზრების, იდეების გამოვლენის, გენერირებისა და ვერბალიზაციის ხელშეწყობა.

პროფესორის მიერ ერთი ან რამდენიმე მეთოდის გამოყენება ხდება სასწავლო კურსის ამოცანების შესაბამისად.

9. პროგრამის მონაწილე აკადემიური პერსონალის ბიოგრაფიული მონაცემები

ნანა სუმბაძე, სრული – პროფესორი

ანასტასია ქიტიაშვილი, ასოცირებული პროფესორი

თამარ აბაშიძე, ასოცირებული პროფესორი

თამარ მახარაძე- ასოცირებული პროფესორი

ირინე ჟვანია - ასისტენტ პროფესორი

ეკატერინე ფირცხალავა - ასისტენტ პროფესორი

10. პროგრამის ფინანსური უზრუნველყოფა: სადოქტო პროგრამის ფინანსურ უზრუნველყოფას ახდენს თსუ–ს ბიუჯეტი.